

M. ÖRTÉNYEI ÁRAK:

A kiadványok ára:	
Éves ár...	10 kor.
Háromhónap...	3 "
Helyben kassza hirdve:	
Éves ár...	80 kor.
Háromhónap...	3 "
Világos postán szállítva:	
Éves ár...	84 kor.
Háromhónap...	3 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Regisztrált minden nap a helyi és külső újság hívtelével.

Amennyiben az kiadványt: Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kizárólag visszamutató vagy megérkezésre nem vállalkozik.

Hirdetéseket és hírdetéseket a szerkesztőségnek intézendők.

Éves ár 8 kor.

NAGYVÁRAD márcz 2

Tizenöt éven alul.

Azt hiszem minden jogász hálát ad az Istennek, hogy nem kell a rendőrkapitányi rendeletekből kollokválnia, mert ez volna a legnehezebb vizsgálja.

Rendelet van bőven, rend azonban nincs.

Valaha régen, talán két éve is elmúlt s ki emlékeznek ily ősi időkre a ma gyorsan élő, gyorsan felejtő világban, a szabadkai polgármester rendeletet adott ki a vasárnapi munkaszünetről. Le reakcionáriusozták. Ugyan ennyi évvel ezelőtt egyik megye végzést hozott arról, hogy tizenöt évnél ifjabb gyermekek ne korcsmázhassanak. Kinevették, gunyolták, hogy ezután csak kereszt levéllel lehet valaki. Ma már egyik rendeleten sem mosolyognak. A vasárnapi munkaszünetet sztrájk és bojkottal vitték keresztül a fővárosi kereskedő segítők, a korcsmai szabadságot pedig rendőri uton szabályozzák mindenfelé.

Azt mondja talán valaki, hogy kinek miköze ahhoz, hogy el iszsza-e a pénzét az ember, vagy takaréka teszi? Hát igenis van hozzá köze, mert az elzüllött népség a társadalom terhe. Folyton szaporodó terhe és minden társadalmi fel-forgatás brutális basibozuk hada.

A főkapitányi rendelet tehát igen he-

lyes intenczióból indul ki, de nem egészen látszik komolynak. Vétség esetén kit fognak büntetni? Az ivót, vagy az ital mérőt? És mivel? Ilyen rendeletnek, mely sok egzisztenciát akar megvédeni a teljes anyagi és erkölcsi elzülléstől, csak úgy van ereje, ha azt ki mások elzüllésére spekulálva megsérti, megfosztanak a méltelyezés lehetőségétől, vagyis örökre elvonnék italmérési jogát.

Nem tudjuk, hát milyen sikere lesz az új rendeletnek. Annyi, mint a kiugró cégéglák mucsai izléstelensége ellen kiadott parancsnak, vagy mint az utcák tisztaságáról gondoskodó szigorú tilalmi tábláknak, vagy mint az éjjeli csend háborításról szóló paragrafusnak.

Napok óta látok rendtelenséget, mely igen komoly. A városháza Körös oldali sarkán álló oszlopra is fel van írva, hogy a villamos vezetékhez nyulni veszélyes, de nagy tömeg gyerek estenként vasdrót nyom valami nyíláson a vas oszlopba és játszik a villamos árammal. Ezt napok óta mindenki látja. Kárt okoz a városnak, mert rövid zárlatot, vagy föld zárlatot csinálhat s agyon is csaphat egy pár gyereket. A rendőrség azonban nem látja.

Éjjelenként minden lump ordítva jár az utcán. Sokszor olyan dalárdák verődnek össze, hogy a félholt is felébred a botrányos üvöltözésre.

Ezek a bandák a rendőrség előtt vo-

nulnak el. A rendőrség azonban ezt nem hallja.

Süket fajdokkal nem lehet rendet tartani, ha pedig hallják és nem tesznek róla, akkor ugrassa szét egész rendőr csapatát a főkapitány, ne pedig ilyen diskkrét rendeleteket gyártson.

Egy rendelettel tehát újra több van, de egy rendtelenséggel sem kevesebb. Jó volna talán a tizenöt éven felüliekre is gondot fordítani, mert ha a jó Istenre van bízva a rend és csend fentartása, mire akkor a rendőrség?

Uj törvényjavaslatok.

Habár még mindig kétséges, hogy a képviselőház megtudja-e kezdeni a rendes működését, a kormány több törvényjavaslatot készített elő. Ezek közül itt ismertetünk kettőt.

Az egyik a cs. és kir. közös hadsereg katonai nevelő- és képzőintézeteinél magyar honos ifjak részére létesített 250 állami alapítványi helyről szóló 1897. évi XXII. t.-cikk módosításáról.

Az 1897. évi XXII. t.-cz. I. szakaszában magyar honos ifjak részére létesített 250 alapítványi hely további 1073 helylyel fölemel-tetik olyképpen, hogy ez 1073 helyből 93 hely a cs. és kir. katonai akadémiákban, 180 hely a cs. és kir. katonai reáliskolákban, 800 hely pedig a cs. és kir. katonai hadapródiáskolában töltendő be.

Amennyiben ez újonnan rendszeresített

A „TISZÁNTUL” TÁRCZAJA.

A koldus.

Irta: Guy de Teramond.

Már hajnalodni kezdett. Halvány világosság szűrődött be a klub nagy tükrablakain, a mikor Serge de Saint-Utric gróf kilépett az utcára. A portás a legnagyobb szolgálakészséggel ajánlkozott, hogy oda fűtteni a közelben állomásozó bérkocsisok egyikét, de a gróf visszautasította az ajánlatot és feltúrte kabátjának gallérját, elindult a néptelen boulevardokon. Feje zúgott és halantékán kidagadtak az erek. A reggeli hűs szellő megcsapta homlokát és zavart gondolatai szertefoszlottak, elenyésztek. Teljesen kijózanodott.

Tehát vége volt mindennek — főkre volt léve. Nagy vagyonából semmi sem maradt meg. Elhunyt nagybátyja jóvoltából husz aranyat kapott havonta, amelyet a falu jegyzője minden elsőjén pontosan megküldött neki. Eből a kis összegből kellett élnie.

Négy esztendő alatt egész vagyonát elvesztette. Szenvedélyes játékos volt és azok a lelketlen kártyák folyva tartották, magukhoz lán-czolták és kiszipolyozták, megsemmisítették.

Menekülni akart a játék démonától és más szórakozást keresett. Drága lovakat vásárolt, bálókba, multságokba járt és barátjainak, barátjának társaságában vig pezsögés, muzsikaszó mellett zajos dárídókat csapott. A dolog vége mégis az lett, hogy visszatért elő szerelméhez, a kártyázáshoz és vesztett, egyre csak vesztett...

Most egykedvűen lépegetett a szürke bérpalták mellett és azon töprengett, hogy milyen sivár, szomorú lesz ezután az élete. A fenyegető nyomor réme ijesztette és úgy érezte, mintha erős ujjaival a torkát szorongatná. Megbánta, hogy olyan meggondolatlanul rohant vesztébe és maga előtt látta a játszószoba füstbe takart, homályos képét, a pénzsóvár barátokat, a nagy halmaz pénzt ott az asztal közepén...

Amint így töprengett a multrak keserű emlékein, egyszerre csak a háta mögött valaki halk, nyöszörgő hangon megszólalt:

— Kedves uram... kérem, könyörgöm... már tegnap óta semmit sem ettem és... olyan, olyan nagyon éhes vagyok!

A gróf visszafordult, ösztönszerűleg a szemére csapta monokliját és úgy nézett a szegényes, tépett ruházatu koldusra, a ki reszketve nyújtotta feléje kezét.

Negyven év körüli férfi lehetett, beesett, sovány arcuzal. Haja szét volt borzolva és mocskos, gyűrött nemez-kalap takarta fejét.

Serge hanyagul vállat vont és tovább ment.

— De kérem uram... könyörgöm... csak egy kis alamizsnát juttasson...

— Hagyjon békében!

A koldus azonban nem hátrált vissza és tovább folytatta rimázkodását:

— Uram... doktor juris vagyok és... rossz anyagi viszonyok következtében... a sors minden csapása engem ért... Feleségem elvesztette szemévilágát... anyám nagybeteg... és négy kicsiny gyermekem...

Serge haragosan szólt rá:

— Mondtam már, hogy hagyjon békében!

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

angol divat férfiszabó-czég

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be

Nagyvárad,
Fő-utca.

(Úri Casino-épület).

TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi-öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruh nemüeket. — Női costümeke valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

1073 hely az egyes intézetekben az azokra itt meghatározott számban betölthető nem volna, felhatalmaztatik a honvédelmi miniszter, hogy a költségvetésileg engedélyezett hitel keretén belül a betöltésnél a helyeknek intézetenkint megállapított felosztásától eltérhessen.

A másik az országgyűlési képviselőválasztók 1903. évre érvényes névjegyzéke kiigazításának elhatározása tárgyában:

1. §. Mivel törvényes felhatalmazás hiányában az 1903. évi adatok kivetése el nem készíthető és ezért a választói névjegyzéknek az 1899. XV. t.-cz. 141. §. értelmében való kiigazítása nem eszközölhető, az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének az 1899. évi XV. t.-cz. 142. §. értelmében a folyó évben foganatosítandó kiigazítása a törvényhozás további rendelkezéséig elhalasztatik.

2. §. Ezen törvény végrehajtásával a belügyminiszter bizatik meg.

Az indoklás elmondja, hogy az 1899. évi XV. t.-cz.-ben foglalt rendelkezés szerint a képviselőválasztók névjegyzéke minden évben kiigazítandó hivatalból és az e célból szükséges munkálatok minden évben március hó első napjaiban megindítandók és a kiigazítás a megelőző évi adókiadás munkálatai alapján eszközölendő.

Mint hogy azonban az 1903. évi költségvetés meg nem szavaztatott, a kiigazítás most elháríthatatlan akadályokba ütközik.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 2.

Elnök: Perczel Dezso.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után bemutatja a beérkezett irományokat.

Hieronymus Károly kereskedelemügyi miniszter benyújtja a német kereskedelmi szerződésekre vonatkozó törvényjavaslatot s több statisztikai jelentést.

A koldust a szigorú elutasító szavak sem zökkentették ki nyugalmából és tovább siránkozott:

— Szégyenlem, hogy koldulnom kell és ön uram, nem fog engem ridegen elutasítani... hiszen ön vagyonos, dús gazdag ember!

Serge hirtelen megállt és gúnyosan vetette oda:

— Gazdag ember! Ugy? Az egész vagyonom, amikől élek, mindössze husz arany havonta... Miért nem jött tegnap? Tegnap még ötvenezer frankom volt. Maga azt hiszi talán, mert új kalapom van, hát gazdag ember vagyok? Csalódik barátom, mert ez az új kalap még nincsen kifizetve. Csodálja, hogy divatos a felöltöm? A szabóm tegnap hiába jött a számlával. Vagy talán lakkezipóm tűnik föl annyira? Szegény cipész sohasem fogja megkapni érte a pénzét! Még a lakásomat sem irgyelheti tőlem, mert a hitelezők és végrehajtók már ott leselkednek az ajtóban és minden butoromat elviszik, elköttyavetyélik. Előkelő vendéglőben étkeztem és a mikor a fizetésre került a sor, még a bőrdömet is lehúzták rólam. Most pedig szépen elmehetek a népkonyhába ebélni.

Serge de Saint Ulric grófja vagyok. Nemességem még a XIII. századból származik.

Flósz Sándor igazságügyminiszter törvényjavaslatot ad be a főudvarnagyi bíraskodás tárgyában.

Tallán Béla földmívelésügyi miniszter a határvidéki tanulmányi alap ügyeinek rendezéséről.

Nyiry Sándor honvédelmi miniszter a közés hadseregben létesítendő alapítványi helyek betöltésére vonatkozó törvényjavaslatot benyújtja.

Tisza István miniszterelnök törvényjavaslatot nyújt be a vármegyei tisztviselők fizetésrendezése és a községi körjegyzők fizetésrendezése, az 1894. évi XXXVIII. t.-cz. módosítása, végül az 1905. évi országgyűlési képviselőválasztók névjegyzéke helyreigazításának elhalasztása tárgyában. Az anyakönyv 1894. évi 33. t.-cz. módosítását kéri egy külön bizottság tárgyalására bízni. E törvényjavaslatok benyújtásánál megemlíti, hogy a kormány nemsokára abban a helyzetben lesz, hogy benyújthatja az új beruházási törvényjavaslatokat, továbbá a vasuti alkalmazottak fizetésemelése, valamint a felekezeti iskolai tanítók és a magyar oktatási rendszer kiterjesztése tárgyábani törvényjavaslatot, a nem magyar nyelvű iskolákban a magyar állami felügyeletről szóló törvényjavaslatot, e javaslatokat idejekorán közzé fogják tenni, hogy a közvélemény is nyilatkozhat róluk.

A bécsi minisztertanács.

Holló Lajos napirend előtt szólalt fel a miatt, hogy a magyar kormány tagjai Bécsben tartottak minisztertanácsot. Tiltakozott az ellen, hogy a magyar minisztertanács székhelyét Bécsbe áthelyezzék. Hosszasan bírálhatja a kormányt a katonai kérdésekben való magatartását, melyet szánalmasnak és lealáznál tart. (Zajos helyeslés a nemzeti párton.) A szabadelvűpárt nem váltja be azt a programot, amelyet kitűzött maga elé. Konstatálja, hogy a magyar kormány teljesen alárendelte magát a közös miniszternek. Valóságos centralisztikus birodalmat képeztünk, hazánkat a közös miniszterek kormányozzák. (Helyeslés a baloldalon)

Tisza István gróf miniszterelnök: Röviden akar szólni, mert ezek a tárgyak nem napirend előtti felszólalásokra valók. Ez az egyik megjegyzése. Másik megjegyzése Hollónak arra

a kijelentésére szorítkozik, hogy a szabadelvűpárt nem váltotta be programját. Hát igenis, több pontot beváltott, nem tehet róla, hogy két pont a körülmények folytán nem volt beváltható. Most kijelenti, hogy azokat fenntartja és a legrövidebb idő alatt beváltja. Attér ezután a delegációs kérdésre. Allítja, hogy nem lépte túl a határt, hiszen elkerülhetetlen, hogy ott bizonyos vonatkozások ne történjenek közjogunkra. Holló azt is kifogásolja, hogy a delegációban milyen sorrendben ülnek. Hát ez gyerekes kifogás. (Zajos ellenmondás a baloldalon.) Azt pedig határozottan visszautasítja, mintha a közös miniszterek befolyással volnának a magyar kormány intézkedésére. Amig az alkotmány olyan kezekben van —

Bartha Miklós: Chlopy.

Tisza: Minden ilyen feltevés rut gyanúsítás a koronával szemben. (Zajos kiáltások: Megint a korona!) Fejtegeti ezután a közös miniszteri tanácskozás lényegét, miközben sürű hallatszottak a közbekiáltások!

— Centralisztikus birodalmi miniszterek!

— Közös birodalom!

Tisza: Engem az ilyen kiáltások nem zavarnak!

Kubik: Csak fájdalomnak ad kifejezést.

Tisza: A parlament niveauját sem emelki!

Kiáltások: Az önök viselkedése sem a nemzet niveauját.

Tisza: Az illető képviselő urak szellemi nivójáról azonban nem sokat mutat. (Hosszas derűtség a balon.) És végre áttér Hollónak legsúlyosabb vádjára, a Bécsben tartott minisztertanácsra. Előre is megjegyzi azonban, hogy ha ez a legsúlyosabb vádja, akkor igazán nagyon könnyen elfogja viselni.

Kiáltások: Jaj be szellemes!

Tisza: Az egyes miniszterek eltávoznak székhelyükről, de mindenütt kormányt képvisel ténykedésében, így áll a dolog a minisztertanácsal is, bárhol tartja is a hivatalos tanácskozását.

Kiáltások: Példákat kérünk!

Tisza: Hát hiszen a történelemből is cátlhat. Mátyás király is tartott Bécsben tanácskozást.

Rákosi Viktor: De elfoglalta Bécsel!

Márkik, hercegek és bárók rokonaim. Olyan papírra irtam alá a nevemet, amelyet a grófi koronás nemes czimer díszített... Ötvenezer frankomba kerül, mert költsékezesemmel magamra akartam vonni a többiek figyelmét és mindeből csak négyszáz frankom maradt. Még a lakásom bérét sem tudom ennyivel kifizetni... S még maga gazdag embernek tart engem? Egy filérem sincs mostan és tizenkét napig kell még várnom, míg a jegyző megküldi a pénzemet!

A koldus nem állhatta meg és hangosan felsóhajtott:

— Oh, be gazdag lennék, ha nekem négyszáz frankom volna!...

— Gazdag maga enélkül is! — szolt bosszusan a gróf. — Először is jövedelmező foglalkozása van: koldul és ha nem csalódom, pompásan ért a jóhiszemű emberek félrevezetéséhez. — Ej ne ott várakozik a klub előtt és meglesi azokat, akik egy kis muri után hazatérnek. Aztán elmondja neki szomorú történetét. Az, a ki nyert a játékokban nem utasítja vissza és bű alamizsnát ad. Es maga barátom nem éheznek; arczán azok a fakó foltok ügyesen odavannak mázolva Ruhája is csak alkalom-

szertű, hogy megejtse vele a szánakozók szívét. Othon bizonyára egy egész sereg divatos öltözéke van. Felesége bizonyára derék, jó háziasszony, a ki friss meleg étellel várja, ha hazatér. Maga pedig 25—30 frankot keres naponta. A takaréka teszi a pénzét és biztosan gazdag hozományt fog majd a lányainak adni. Persze, rendes uton, becsületes módon csak szegényesen tudott volna megélni, de így vagyont szerz magának! Maga kedves barátom, nem is gazdag, hanem milliomos, igenis milliomos!... A gróf megállt egy kapu előtt, ahová a koldus is övötte.

— Itt lakom... Hogy ne mondhasse, hogy hiába tett meg ilyen nagy utat: itt van, fogja ez az egész pénzem! — Azzal a mellénye zsebéből kivett egy sou-t és odaadta kisérőjének.

A koldus elégedetlen arczot vágott és nem akarta elfogadni a kis pénzarabot. Benyult a zsebébe és pénztárczáját kivéve, ironikusán, de amellet tartózkodó szerénységgel mondta:

— Megengedi gróf ur, hogy följajánjak önnek husz frankot?...

Festék-, lack- és kenczekereskedés!

Csillag Ignác, Nagyvárad, Kossuth-utcza Mezey-ház

hol is minden e szakmába vágó cikkek a legolcsóbban szerezhetők be.

Borostyán-lack 1 kiló

I. kor. 2., II. 1.70., III. 1.50.

E c s e t e k n a g y r a k t á r a.

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

Borostyán Sprit-lack

1 kilo korona 1.80.

Tisza: Egyszóval a minisztertanács bárhol összehívhat és ha hivatalos ténykedésben van mindig a magyar államot képviseli, s azért nem látja azt az óriási sérelmet, melyet Holló akar föltüntetni.

Holló Lajos: Reflektál Tiszának megjegyzésére és konstatálja, hallatlan. A magyar törvényben benne van, hogy a minisztertanács székhelye Budapest. És ne nyilatkozzék Tisza Mátyás királyról, mert Mátyás mint hódító ment Bécsbe, de a magyar minisztertanács mint Bécsnek szolgálja volt ott. (Tetszés a baloldalon.)

Günther Antal: Konstatálja, hogy nincs igaza Tiszának mikor azt mondja, hogy nem ütközik törvénybe. Törvény értelmében a minisztertanács Budapestben kell székelnie, s a minisztertanácsokat is itt kell tartania. Megdöbbenéssel hallotta a miniszterelnök érvelését, amely arra vall, hogy nincsen közjogi érzelme. (Helyeslés a baloldalon.)

Tisza István gróf miniszterelnök: Csodálja, hogy még oly komoly ember is, mint Günther, akkor, a mikor az ország ilyen kritikus helyzetben van, hogy minden komoly hazafinak tettejét igénybe veszi, akkor ő is azokat támogatja, akik ilyen frivol, gyerekes játékot űznek. (Zajos helyeslés a jobboldalon, viharos rendrel rendrel a Szederkényi-párton; folytonos lármá, rendrel rendrel.)

Feilitzsch elnök: Tudni fogom kötelességemet, ne tessék lármáznai!

Günther Antal: Azt feleli Tiszának, hogy mikor oly komoly helyzete van az országnak, s mikor ő szigorú tárgyilagosság határán belül maradt, akkor azt a konzekvenciát vonja le, hogy ne tessék itt törvénysértést elkövetni s azt frivol módon védelmezni.

Tisza István: (Zajos kiáltások: menjen Bécsbe!) Günther azt mondta, hogy a politikai érzés hiányzik benne. Ez nem az ő személyére, hanem az ő politikai egyéniségére vonatkozik. Refl. k.ál Günther válaszára és kimagyarázza ezt.

Kubik Béla személyes kérdésben szól. Tisza Istvánnak előbbi beszédjében történt, amelyben a Kubik közbeszólására azt mondta, hogy szomorú szellemi nivóról tesz tanuságot. Ezt visszautasítja.

Tisza István: Vagy talált az ő megjegyzése és akkor nincs ok a felszólalásra, vagy nem talált s akkor hiábavaló a felszólalás. (Derűtlenség a jobboldalon). Egyébiránt kijelenti, hogy az ő megjegyzése nem a Kubik közbeszólására, hanem általános közbeszólásokra történt.

A háború.

A muszkák biznak.

Pétervár, márcz. 2. A Brsevija Vjedomszti Port-Arthur parancsnokának napi parancsáról irván, azt mondja, hogy Stössel szavai villámszerűen megvilágítják Port-Arthur helyzetét, mely bár igen veszedelemes, de mégsem reménytelen. Minden nappal több lesz a kilátás az ellenség teljes visszahívására. A parancsnok bátor szavai hű kifejezése az orosz hadsereg és nép szellemének. A Novoszti Port-Arthurt a világ legerősebb várának mondja.

Visszautasított ajánlatok.

Pétervár, márcz. 2. A Novoje Vremja sugalmazott közleményt hoz, a mely szerint a kormány több ajánlatot kapott különösen Angliából és Amerikából a japán kereskedelmi hajók elfogására szolgáló hajók felszerelésére nézve. Azonban az orosz kormány ezeket az ajánlatokat visszautasította.

A czárné üdvözlése.

Pétervár, márcz. 2. Az özvegy czárné Skrydlow tengernagyhoz a következő táviratot intézte: Fejezzen ki a fekete-tengeri hajóhad legénységének üdvözléssel együtt ama meg-

győződésemet, hogy emlékezve a szinopei és szebasztopoli dicsőséges napokra, szükség esetén a hazáért küzdve inkább elpusztulnak, mintsem elveszítsék Szent András lobogóját.

A helyzet Port-Arthurban.

Borosszló, márcz. 2. Pétervárról jelentik a Schlesische Zeitungnak: Az oroszok helyzete Port-Arthurban tarthatatlan. Az összelődözött Retvizán, mely elzárja a kikötő bejáratát nagyobb hajók számára, nem lévén megjavítva, nem távolítható el arról a helyről, a hol áll és az egyetlen sorhajó, mely mint álló bástya résztvehet a küzdelemben. A többi hajók el vannak fogva és így a tovább folytatandó küzdelemben nem számítanak. A torpedónaszádokról eddig ugyiszólván alig esett szó és azt kell hinni, hogy nincsenek löszerek. Oroszországnak tehát csak három czirkálóhajója van működésben: a Baján és a Novik, valamint az Askold, melyeket gyorsan megfoltoztak. A legutóbb érkezett hírek szerint a japánok mult hétfői támadásakor ezt a két czirkálóhajót is súlyosan megsértették.

Az oroszok veresége.

London, márcz. 2. A Daily Telegraphnak jelentik Tokióból tegnapi kelettel: A japán hadügyminiszteriumtól közzétett jelentés szerint az An Dsu és Pjong-Jang között megverték az orosz lovasságot. Korea e részének lakossága folytatja rendes foglalkozását.

Sanghai, márcz. 1. (Renter). Port-Arthurból érkezett hivatalos jelentés szerint apálykor japáni torpedónaszádokat láttak, mely a kikötőben megfeneklett.

Ki felelős a háborúért?

London, márcz. 1. Szemben a február 18-án és 20-án megjelent orosz kommünikékekkel a japán követség azt közli, hogy Japán fenntartja továbbra is amaz állítását, hogy Oroszország 1903. április óta folyton lényegesen erősítette keletázsiai szárazföldi és tengeri haderejét. Ez bizonyította annak, hogy Oroszország nem óhajtott békés tárgyalásokat, hanem Japánt megadásra akarta kényszeríteni tulságos katonai erejével. Január második felében Oroszország még nagyobb hadi tevékenységet fejtett ki. Január 21-én két zászlóalj gyalogságot és egy kozáksapatot küldöttek Port-Arthurból Dalniba. Január 28-án elrendelte Alexejev tengernagy, hogy a csapatok Jalu környékén készülődjenek háborúra. Mivelhogy Japán látta, hogy a helyzet nem enged halogatást, kénytelen volt megszakítani a diplomáciai érintkezést. A felelősséget a kihívásért tehát legnagyobb részben Oroszország viseli. Japán értesítette Oroszországot február 6-iki ama döntéséről, hogy a tárgyalásokat megszünteti és önállóan akar eljárni.

Az orosz katonák ellátása.

Pétervár, márcz. 2. A Ruszkij Invalid Szuhotin tábornoknak a hadügyminiszterhez Tomszkból küldött táviratát közli. Hosszu utam közben — ugymond — több csapatot láttam. A szállítás a legnagyobb rendben történt. A katonáknak meleg ruházatuk van. Cseljabinszkben a kerület katonai főnöke szigorúan ellenőrzi, hogy a katonáknak megfelelő meleg ruházatuk van-e.

Egy magyar százados a háborúról.

Erdekes röpirat jelen meg Budapesten a háborúról. A röpirat Diósy Sándor vezérkari százados tollából jelent meg. Külön szakaszban foglalkozik a japán s az orosz hadsereggel s arra a következtetésre jutott, hogy a japánok helyzete jelenleg ny a tengeren, mint a szárazon határozottan előnyösebb.

Elmondja, hogy Japán a fuzáni, csemulpoi és genzani kikötőben 10 nap alatt 240,000 embert tud Korea partjaira szállítani azon esetben, ha a mozgósításra elő van készülve. Már

pedig jelenleg el volt készülve. Számítása szerint márcz. 7-én 240,000 japán katona lesz Koreában, részben talán már Mandzsuriában.

Az oroszok a háború kitörésekor korántsem állottak ilyen kedvezően. A wladivosztoki hadtest 40,000 gyalogos katonából, 12 zászlóalj lovasságból és 88 ágyuból állt. A mandzsuri hadtest 52,000 gyalogosból, 21 zászlóalj lovasságból és 100 ágyuból áll. Ezekon kívül 30,000 katona őrködik a vasuti vonalak fölött s nincsen számításba véve a port-arthuri és wladivosztoki helyőrség 10—10,000 emberrel.

Ezek szerint ütközetre alkalmas katonája Oroszországnak a háború kitörésekor 95000 volt és 188 ágyuja. A seregek legnagyobb része Port-Arthur és Wladivosztok körül van összehívva. Port-Arthurtól a Jalu folyó 350, Wladivosztoktól 600 kilométernyire van. 17, illetve 30 nap alatt érhetnek tehát oda az említett orosz csapatok.

Ha Alexejev tábornok el lett volna készülve a háborúra, sőt ha annak kitörése után gyorsan intézkedett volna, a sereg legnagyobb része már ott operálhatna Koreában. De ezt elmulasztotta s most már nem csinálhat semmit a japán katonaság által elárasztott Koreában.

A helyzet tehát az, hogy Japánnak 24000 katonája van a harctéren márcz. elsején, míg az oroszoknak — a vasuti sereget beleszámítva — csak 12000. Az oroszok tehát most nem vehetik fel a harcot s számukra nincs egyéb hátra, minthogy az előre nyomuló japán derékhad elől visszavonuljanak Kharbinba — Port-Arthurt a sorsára bízván. 60 napig tart, míg 120 ezer katonát tudnak Kharbinig szállítani a szibériai vonatok. Akkor lesznek az oroszok számbelileg olyan erősek, mint a japánok.

A japánokra nézve határozottan kedvezőtlen, hogy az oroszok visszavonulnak Kharbinba. Utánuk kell menniök a barátságatlan Mandzsú-országba s minél nagyobb távolságra mennek a tenger felé, annál nehezebb az élelmezés. Igaz, hogy a visszavonuló oroszok a vasutat megahagyják számukra, de a kocsikat, melyek a vonalon vannak széjjel fogják rombolni s így vasuton nem szállíthatnak.

Orosz borzalmasságok.

Tiencin, márcz. 2. A »Tiencsin Times« jelentik Pekingből, hogy utóbbi időben orosz katonák sok borzalmasságot követtek el. A kínai katonai hatóság megtiltotta Cowen szerkesztőnek, hogy ilyen híreket hozzon a lapjában. A szerkesztő tiltakozott, bírósági eljárást követelt, melynek folyamán bebizonyítja, hogy amit irt, az igaz. A hatóság erre megfenyegette Cowent, hogy kitiltja őt, ha lapjában el nem hallgat.

Még egy orosz nő önkéntes.

Berlin, márcz. 2. Mint Moszkvából jelentik, Puropy aszszony, Kondurov ezredes leánya engedelmet kapott a hadügyminiszter-től arra, hogy mint közkatona beálljon a háborúba induló első gyalogezredbe.

Megfagyott katonák.

Pétervár, márcz. 1. Itt tévesnek mondják azt a hírt, mintha Oroszország conserveket vagy élelmet a külföldön rendelt volna meg. Minden e fajta cikket magában az országban rendelkeznek meg. Magas állású orosz hivatalos személyek megerősítették egy lapudósító előtt azt a hírt, hogy a Bajkál-tavon a gyalog átvonuló orosz csapatoknak rettenetes nehézségekkel kell küzdeniök. A tavon a hőmérséklet — 40 fok Celsius s e mellett hihetetlen hóviharak akadályozzák a menetelést, a melynek napokon át szünetelnie kell. Eddig mintegy ezer katona fagyott meg. Sem az élelem, sem a ruházat nem kielégítő. Ezenfelül a tavon repedések is mutatkoznak, sőt azt is beszélük, hogy egész szekérvonatok nyomtalanul eltűntek.

Európa és a sárga veszedelem.

Pétervár, márczius 1. Az összes lapok azt követelik, hogy ha Európa őszintén elakarja háritani a sárga veszedelmet, akkor Magyarország-Ausztria, Franciaország, Németország és Olaszország szövetszenek Oroszországgal és lépjenek föl energiával Anglia, Amerika és az istentelen sárgák ellen.

A robbantó hajók.

Nagasaki, márczius 1. Sasekóba tegnap hét sebesült gépész érkezett, a kik a Port-Arthur mellett elsüllyesztett gyújtóhajókról menekültek. Azt mondják, hogy a hajókat robbantásokkal süllyesztették el, a melyeket a kísérő torpedóozók villamos uton idéztek elő.

Orosz hajók utja.

Port Said, márczius 1. Ot orosz torpedónaszád a mult éjjel idérkezett. Az Auróra nevű cirkálóhajó tegnap éjjel óta fönnakad a esatornában.

Csapatmozgalmak.

Pétervár, márczius 1. Az orosz távirati ügynökség tudósítója jelenti Liao-Jangból mai kelettel: A japánok működésében nyugalom állt be. Miután Vnio-Jangot — Kóreában — megszállották, megerősítik ezt. A környéken orosz csapat van. A kóreaiak nem szivesen közlik az oroszokkal a japánok hadmozdulatait. — A chinaiak erősítik csapataikat Liauheben Juansikkai csapatai Jumping-fuban, 1500 ember. Ma tábornokkal Ncsuban vannak. Csi-libe új csapatok érkeznek.

A szocialisták Biharmegyében.

Megemlékeziük már arról a forrongásról, a mely Biharmegye keleti részén a szocialisták izgatása következtében észlelhető.

A szegény lakosságot a szocialistáknak annál könnyebb volt felizgatni, mivel az egész környéken az uradalmaktól gazdagabb emberek bérelték ki a legelőket s óriási uzsoráskodást űznek vele a nép között.

Dr. Radu Demeter nagyváradai gör. kath. püspök figyelme is fel lett hiva e körülményre, aki azonnal kintazott Belényesbe, hogy személyesen intézkedjék a legelők kérdésében.

A püspök gyökeres reformot hoz be a legelők bérleténél, a szegény nép érdekében s tegnap a következő levelet intézte Biharmegye alispánjához:

Tekintetes Alispán ur!

A Nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur f. é. február 6-án, hivatkozással a földmívelésügyi m. kir. miniszter urnak a m. kir. belügyminiszter urhoz a belényesi és vaskóhi járások területén levő legelők használata tárgyában intézett átiratára, mely szerint előfordul az, »hogy az uradalmi legelőtést a községekben a vagyonosabbak veszik ki, kik aztán társaikat könyörtelenül megszarolják s az ilyen eseteket nézetem szerint oly módon lehetne legcélszerűbben megakadályozni, ha a községek, mint erkölcsi testületek bizatnának meg a bérletek megkötésével s felelősség és szigorú elszámolás kötelezettsége mellett azok feladatává tétetnék, hogy az uradalomtól kibérelt legelő területeket minden nyereség nélkül a községi lakosoknak átadják s azoktól a bérösszeget behajtsák;» — kijelentvén, hogy a püspökségi havasok hasznosbérbe adható legelőinek, a községek részére hosszabb időre leendő bérbeadása ellen vagyonfelügyeleti szempontból nehézségeket nem fog támasztani, van szerencsém értesíteni a tek. alispán urat, hogy miután magam részéről is a lakosok javának előmozdítása szempontjából a jelzett bérbeadási módozatot célszerűbbnek találom, el vagyok határozva, miszerint a multbani szűkebb mé-

retű gyakorlatot kiterjesztvén, uradalmam kiadható legelőt három évre hasznosbérbe adjam; elsősorban a községeknek mint erkölcsi testületeknek, melyek e tekintetbeni kérelmükkel hozzám fognak fordulni, s melyek igazolni képesek, hogy ily három éves szerződés megkötésére felettes hatóságuk részéről fel vannak hatalmazva. Kérem tehát Alispán urat, méltóztassék a legalkalmasabbnak találandó módon az illető községeket, tekintettel a közelgő legelőtési időnyre, lehetőleg mielőbb a szükséges felhatalmazással ellátni, hogy a kötetendő szerződések minden hosszabb procedura nélkül, a fent idézett miniszteri leiratok értelmében a községekkel mint erkölcsi testületekkel véglegesen megkötethetők legyenek.

Belényes, 1904. febr. 27.

Dr. Radu Demeter,

nagyváradai gör. kath. püspök.

A betfiai oláh lakosság deputációval kereste meg a pramontrei rend pecze-szentmártoni uradalom intézőjét, hogy a mészégetőket és a mészhegyet engedje át az ő használatukba a rend, mert csak úgy tudják magukat fentartani, ha mészégetéssel segítenek magukon. Egyben legelőt is kértek.

Voronják István intéző a mészégetők használatát és a mészhegy kiaknázását engedélyezte, de a legelőkre vonatkozó kérelmet nem teljesíti, hanem felterjeszti a prépostsághoz.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

Márcz 10. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Márcz 24. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárúnnepélye.

Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély.)

* **Gromon Dezső** kitüntetése. A Budapesti Közlöny legújabb száma első helyen közli a királyi kéziratot, melylyel ő Felsője vajszkai és hogyáni **Gromon Dezső** valóságos belső titkos tanácsos, honvédelmi miniszteriumi államtitkárnak sok éven át teljesített hű, odaadó és eredményes szolgálataival szerzett kiváló érdemei elismerésül az **első osztályú vaskoronarendet** díjmentesen adományozta. — A hivatalos lap tegnapi száma ezenkívül még több kitüntetést közöl.

* **Városi adómentesség** emeletes épületekre. Nagyvárad város belső része, sőt Fő-utcája is nyomát viseli a régi időknek. Sűrűn szembeötlők a modern épületek mellett a régi kor maradványaként egy-egy alacsony, rozoga ház. Már 1900-ban tanácskoztak a felett, hogy a város főbb részein kedvezményekkel ösztönözzék a háztulajdonosokat az emeletes épületek emelésére. **Köszeghy József** főmérnök most elkészítette erre vonatkozólag a terveket. A Fő-utczára s az ebből kiugárzó utcákra, valamint Sztaroveszky-utczá és környékére mondatnék ki, hogy az 1905. év végéig épített emeletes házak után bizonyos ideig nem fizet a háztulajdonos városi adót. A főmérnök előterjesztésében szám szerint meg vannak jelölve azok a földszintes házak, amelyeknek emeletesre építése a város szépítése érdekében is javasolja a főmérnök, forgalmi tekintetből.

* **Egy nagyváradai honvédhadapród öngyilkossága.** Mint Lugosról értesültünk, a nagyváradai honvéd hadapródkolának egyik odaváló növendéke **Vadnay Pál** szombaton a lugosi »Magyar Király« szállóban forgópisztolyal szí-

ven lölte magát. Az alig tizenhét éves ifjú hazament szüleihez szabadságra s ahelyett, hogy örömet okozott volna hazamenetelével, mélységes bánatot szerzett nekik. Hogy mi vitte az ifjút erre a végzetes tetre, nem tudni, mert minden felvilágosítást megtagadott. Az ifjú még mikor e hirt Lugosról küldték, élt, s atyja **Vadnay Pál** állami végrehajtó házában ápolják. Az esetről a kétségbeesett szülők értesítették a nagyváradai m. kir. honvéd hadapródkola parancsnokságát is.

* **József főherceg** 71 éves. Márczius 2-án töltötte be hetvenegyedik életévét József főherceg, a kihez őszinte szeretet fűzi a magyar sziveket. Ez év május 14-én éri meg a főhercegi pár házassága negyvenedik évfordulóját is.

* **János pap** jóvendőlése. Orosz lapok szerint János, kronstadti (Oroszország) pap megjóvendőlte, hogy a Japan ellen indított háború 25 évig fog tartani. Erényes és jámbor élte, valamint az állítólag csodával határos gyógyító ereje miatt János páter csaknem oly nagy tiszteletnek örvend Oroszországban, mint maga a czár. A nép minden rétegéből hozzá fordulnak segítségért. Amikor Sándor czár a halálos ágyán feküdt, elhívták hozzá a »szentet«, épp úgy, mint ahogy azt is kívánták János kronstadti paptól, hogy gyógyítsa meg a jelenlegi czárt, amikor ez Livádiában tifuszban megbetegedett.

* **A nyugdíjbizottság** ülése a városnál. Nagyvárad város nyugdíjbizottsága tegnap délután ülést tartott. Bordé Ferencz elnök, s dr. Hoványi Géza, dr. Molnár Imre, Mihály Adolf, Dú László, Hegedűs Géza, dr. Baróthy Akos, Ragány János és dr. Istvánffy István vettek részt a tanácskozásban. Első sorban **Lovas Zsigmond** v. mérnök ügyét tárgyalták. Lovas Zsigmond egy évi szabadságolás után állásáról lemondott, s kéri, hogy végkielégítésképen két évi fizetésének megfelelő összeget adják. A nyugdíjbizottság a szabályrendelet 25. §-a alapján a kérelmet elutasította, s ilyen irányban tesz előterjesztést a közgyűléshez. A nyugdíjszabályzat 25. §-a ugyanis kimondja, hogy aki állásáról önként lemond, sem végkielégítésben, sem nyugdíjban nem részesül. — **Ozv. Andriška** Jánosnének 400 korona évi özevegyi ellátást megállapítottak. — **Erődi** Adolf irnok látóképességét elvesztette, miért is végkielégítést kér. A nyugdíjalapra befizetett összeg 90 százalékát részére kintalják. Még néhány apróbb ügyet intéztek el s az ülés véget ért.

* **A jövő évi választók** összeírása. Nagyvárad város központi választmánya hétfőn márczius 7-én délután 3 órakor ülést tart. Ez alkalommal intézkednek a jövő évi választók összeírása tárgyában. Kiküldik mindhárom városrészre az összeíró küldöttségeket.

* **Közigazgatási** ülés. Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön délután tartja rendes havi ülését.

* **Szerencsétlen** fairás. Szalárdi levelezőnk írja, hogy **Major János** vajdai napszámost halálos balást érte. Favágás közben a derékban kifragott hatalmas fatörzs reá zuhant s agyonütötte. A szerencsétlenségéről értesítették a nagyváradai kir. ügyészséget s innen megtették a kelő intézkedéseket.

* **Magyar találmány** kitüntetése. Szép kitüntetés érte **Friedl és Jörös** nagyváradai ismert fűszerkereskedő párt. Ugyanis az általuk forgalomba hozott Scharp-féle élesztő nélküli, egészséges »**Kuglóf**«-lisztet, az osztrák főzőművészeti és élelmezési társaság éremmel tüntette ki. Annál inkább is örvendetes ezen körülmény, miután a kitüntetés éppen Ausztriá-

ből jött, bár a nevezett gyártmány úgy nálunk Magyarországon, mint Ausztriában és Németországban jól be van vezetve. — Az új árucikk oly összetételű liszt, melyhez élesztő és cukor nem szükséges és mégis a legrövidebb idő alatt kogló, gyorsütemű és torta-előállítását eredményezi. Biztosra vehető, hogy az új árucikk rövidesen elterjed és közkedvelt, általános használati cikk lesz.

* **Aki kertjét szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar, az fedezze magzükségletét Maulhner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapesten, Rottenbiller-utca 33. A czég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzéke az általánosan ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágoknak egész sorozatát is tartalmazza.** 639.

* **Egy fekete fiu története.** Egy szomorú fekete kis fiu tragédiájáról értesít bennünket szalontai tudósítónk. Csikos István, a kormos kéményseprő fiu Szalontán a szeretője konyhájában felakasztotta magát. A szomorú 16 éves legényke vágyódó epedé-ével nem birt tovább várni a boldogság után s megállította hóbortos szive dobogását.

x **Mozgó fényképek a „BIHAR” kávéház sörccsarnokában ma és minden este, ünnepek és vasárnap délután is 4 től 6 óráig.**

Kitűnő kávéházi ételek és italok pontos és figyelmes kiszolgálásáról gondoskodik **Gyárfás Pál**, tulajdonos. 643

x **Kovács L. és Társa** czéglapunk mai számában közölt hirdetésére tisztelettel hívjuk fel olvasóink szives figyelmét. — Egyszeri próbavásárlás elegendő arra, hogy ezen üzlet pontos kiszolgálásáról, áru jó minőségéről, valamint az árak rendkívüli olcsóságairól bárki meggyőződést szerezzen.

x **Tudomásunkra jutott**, hogy Czillér Imre áruháza helyszüke miatt a női ruhakelme osztályt végleg feloszlatja, mely alkalomból az összes raktáron levő kelméit bevásárlási áron alul is eladás alá bocsájta. Ezen kedvező alkalomra és a tuloldali hirdetésre felhívjuk olvasóink b. figyelmét.

x Tisztelettel hívjuk fel olvasóink szives figyelmét **Löwinger Magdolna** »Első nagyváradai harisnya-költő és szövő-gyáranak« lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x Tisztelettel hívjuk fel lapunk olvasóinak szives figyelmét **Sz. KOCSIS JÁNOS** katonai, egyenruházati, férfi-szabó czég lapunk mai számában közölt hirdetésére. 606

x Figyelmeztetjük olvasó közönségünket, hogy most **Háasz Manó** kézmű és divatáru házában (Zöldfa-utca elején) óriási mennyiségű női férfi és gyermek ernyők, ugyszinté női, férfi és gyermek harisnyák bámulatot keltő árban lesznek elárulva. 647

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:

Csütörtök: Egyenlőség.
Péntek: Szabin nők elrablása.
Szombat: Bibliás asszony.
Vasárnap: Vándorlegény.

Troubadour.

Parasztbecsület és Troubadour: íme a vidéki színpadok opera-műsora. Mi valamikor, régi jobb időkben messze túlmentünk ezen a szerény kereten; ma bizony körülbelül kénytelenek leszünk szerényen meghúzni benne. Az az egy víaszunk megmaradt, hogy a mit adunk, legalább jó.

A tegnapi Troubadour-előadás elé kissé

aggódva néztünk; örömmel ismerjük be, hogy az aggodalom ezáltal kissé fölösleges volt. Természetesen nem *Russinszky* Hona (Leonora) miatt aggódtunk. Tőle sokat vártunk s türeményes szép hangja most a várakozást is felülhaladta. Ilyen elragadó szépen és érzéssel még ritkán énekelt. Az ált. női szerep (Azucena) miatt aggódtunk, mely Székely Annának volt klasszikus alakítása. Ettől természetesen *T. Pogány* Janka elmaradt; de tehetségének sokoldalúsága átsegítette a veszedelmeken. Legtöbbször pompásan át tudott siklani az operára képzett énekesnőknek is nehéz helyeken, a hol pedig élénkebb a tempó, ott éppen kifogástalanul énekelt. Ezért emelkedett a siker a meglehetősen fagyos hatású cigánytábori jelenettől kezdve a darab végéig; az élénkebb tempóval együtt járt, hogy Pogány Janka többet is játszhatott s ezzel nyert ügye lett. Szóval a kissé merész vállalkozás tisztesseges sikerrel végződött; nem fog ártani máskor sem efféle komolyabb próbálkozás.

Horváth Kálmán (Luna) úgy kirít az operából, mint a pipacs az ibolyacsokorból. Örökké fortissimo »vágta« a szerepét; a sok kiabálás még merevebbé tette különben sem nagyon hajlékony hangját s a művészibb részeknél bukdácsolás lett a vége. Kivált egy hosszabb futam volt oly darva, hogy mindenki felszisszent rá. Kevesebb hév, több tanulás.

Teljesen kifogástalan volt *Békefi* (Manrico). Csengő hangon, biztosan s ügyes színezéssel énekelt. Kár, hogy a strattát nem bírta már teljes hanggal; ez a következés, ha Horváthot vakon követi a fortissimo kultiválásában: kifárad.

Czene Stefi ügyes komorna volt; ellenben *Vank* és *Losonczi* egy-két ütemes szólóikkal 10—20 ütemre való derűtlenséget fakasztottak.

Ének- és zenekar megfelelők; a közönség száma kevésbé. *Dr. K. A.*

Nyarai vendégszereplése. Érdekes estéi lesznek péntek, szombat és vasárnap a Szigligeti-színháznak. *Nyarai* Antal, a dédelgetett kedvence Nagyváradnak, a zseniális buffoprímadonna jön le három estére, hogy régi sikereit felelevenítse, a *Szabin nők elrablásában* és a *Bibliás asszonyban*. Harmadik este a Vándorlegényben új alakot mutat be Horvát szerepében. A három vendégjéék sorrendje: Péntek: *Szabin nők*. Szombat: *Bibliás asszony*. Vasárnap: *Vándorlegény*.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 153. Bérletszám 142. (páros)

Ma, csütörtökön 1904 március 3-án:

Egyenlőség.

Fantázia.

S Z E M É L Y E K.

Lord Loam	— — —	Szathmáry Arpád.
Lady Mary) — —	K. Kápolnay I.
Lady Agatha) leányai —	Agnelly Irén
Lady Datherine	— — —	Berlányi Vanda.
Ernost Wooley, unokaöccse	— — —	Szöke
John Treherne, pap	— — —	Szarvasi Soma
Lady Brocklehurst,	— — —	Benkő Jolán
Lord Brocklehurst, fia	— — —	Deésy Alfréd
Egy tengerésziszt	— — —	Csatár
Mr. Crichton, Lord Loam udvarmestere.	— — —	Keszler Ede

Jegyek előre válthatóka színház jobb oldalán, a bérházal szemben, d. e. 10 től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénziárnyítás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. órától előre válthatók.

Holnap, pénteken március 4-én:

Szabin nők elrablása.

Vigjáték.

IRODALOM.

Magánhivatalnok. Tegnap jelent meg a nagyvárad magánhivatalnok egyesülete hivatalos közlönyének, a »Magánhivatalnok« nak márciusi száma változatos tartalommal, *Tolnay* Miksa a tisztviselőtelepről ir. dr. *Várad* Odón az önképzésről, azonkívül még sok közlemény foglal benne helyet. Itt említjük meg, hogy a márciusi szám már *Taussig* Hugó szerkesztésében jelent meg, mivel a lap eddigi szerkesztője *Schwartz* Izidor visszalépett.

EGYESÜLETEK.

Műkedvelő fényképezők gyűlése. A »Műkedvelő fényképezők köre« választmánya 1904 márc. 4-én pénteken délután 5^{1/2} órakor *Mezey* Mihály kir. közjegyző lakásán (Kossuth u.) ülést tart.

Igazságszolgáltatás.

A vámpanama a kir. táblán.

A közvéleményt hónapokon át érdeklő vámpanama ügyét, mint már tegnap is megirtuk, most tárgyalja a kir. tábla büntető tanácsa.

A mai tárgyaláson *Balogh* Samu táblabíró befejezte a bünpör anyagának ismertetését s a tények áttekintése után *Kurovsky* Ferencz terjesztette elő vádindítványát *Beczky* Arthurral szemben hivatali sikkasztásnak indítványozza minősíteni a beigazolt tényeket.

A váddal szemben *Medvigy* Gábor 14 körülményre vonatkozólag a bizonyítás kiegészítését kéri.

A tanács e kérésre vonatkozólag nem hozott határozatot, hanem délután a védelem részletes érvelését hallgatta meg.

Medvigy Gábor erős logikájú, szerkesztésben nagy stílű védbeszédében behozott bizonyítási igyekezett, hogy *Beczky* Arthuron kívül más is, nevezetesen *Papp* Sándor és a többi vámpanama is hozzájuthattak a vámpanama s így logikátlanul volna egyedül *Beczky* szemben tartani fenn a sikkasztás vádját, a mikor minden a mellett bizonyít, hogy *Beczky* mesterségesen, ravasz fondorlattal van bekeverve a piszkos, bonyodalmas sikkasztásba s áldozata az éveken át működő vámpanama szövetségnek. *Beczky* szereplését nagyon is érthetőnek látja, s nem lát a kétségbeesett asszony közbelépésében bizonyítékot. Az ellenőrzés teljes hiányát, mely rosszakaratból is származhatott, mint egy előkészítő ut az örvény felé, *Horváth* János és *Farkas* József kötelességmulasztása cselvető tör *Beczky* ellen. Ha azonban ezek daczára büntetésnek látna a kir. tábla tanácsa *Beczky* Arthurat, kéri enyhítő körülményekül beszámítani az ellenőrzés teljes hiányát a büntetlen előéletet s a vámpanama körül az időben uralkodó teljesen korrumpált viszonyokat.

Urbán Adolf, a tanács elnöke ezután a tanács határozatának, illetve ítéletének kihirdetését ma déli 12 órára tűzte ki.

Meghurcolt uri család.

A rövid életű *Nagyvárad* *Ujság* egyik számában fullánkös cikkecske megdöbbentő szülei kegyetlenségével vádolta egyik nagyvárad ur családot. Arról volt szó, hogy a szülők egyik nyomorék fiukat, a ki gyámolatlanságával a

szülei szeretetre még inkább számot tarthatott volna, kegyellenti a halálba üldözték. E cikk miatt rágalmazás címén bűnvádi feljelentést tett a család a cikk szerzője ellen. A cikk szerzőségét **Niedermann Nógrádi Gyula**, a Nagyvárad Ujság munkatársa vállalta el.

Ez ügyben tegnap tartották meg a törvényszéken a főtárgyalást.

A vádat maga panaszos és ügyvédje **Ertey Péter** képviselték.

Nógrádi Gyula elismeri, hogy ő írta a cikket s ma is fenntartja állítását s ennek bizonyítására a tanúk egész sorát kéri beidéztetni.

A büntető tanács vádlott e kérésének nem adott helyet.

Ezután érdekes jelenet következett.

A panaszos súlyosbíró körülményül kívánja beszámítani, hogy egy uri családot érintett **Nógrádi** cikke.

E kérés figyelmen kívül hagyását **Nógrádi Gyula** azzal az indoklással kéri, hogy a törvény előtt különbséget tenni családok között nem lehet s ő cikkével a közérdeket szolgálta s a bizonyítás mellőzése az ő cikke igazságát igazolja.

A törvényszék ezután visszavonult s **Nógrádi Gyulát** rágalmazásért 140 korona pénz-büntetésre ítélte.

NYILTÉR.

ELSŐ NAGYVÁRADI

HARISNYA-

kötőde és szövőde.

Van szerencsém a közönség szíves tudomására hozni, hogy **Sztaroveszki-utcán**, a Pénzügyi palotával szemben

szövő, kötő gyárat

rendeztem be, hol Csehországból jött elsőrendű munkásokkal versenyen felüli harisnyákat, női és színházi trikókat, bicikli-kamásnikat, keztyűket, gyermek-ruhákat stb. pamut vagy flór-selyemből kötök vagy szövök. Fejleszték 28 krtól 60 krig.

Menyasszonyi kelengyéknel nagy engedmény!

Gazdagon felszerelt előnyomdát is rendszeresítem üzletembe, szecsessziós betűk és remek modell-monogramokkal, melyben mindenféle előnyomást bámulatos olcsón vállalom el. Vidéki megrendeléseket teljes megelégedésre teljesítek.

Mindennemű **mű-festő és vegyi tisztító** szakmába vágó munkálatokat kitűnő kivitel és a legolcsóbb árszámítás mellett vállalom.

Fiu- és gyermekruhák készítését a legegyszerűbbtől a legegánsabb kivitelig a legjutányosabban elvállalom.

Levelező-lappal való értesítés nyomán személyesen is felkeressük t. megrendelőinket.

Tanulók felvétetnek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

Lőwinger Magdolna NAGYVÁRAD, Sztaroveszki-utca.

FIÓK-ÜZLETEK: Nagyvárad, Szent László-tér, Zsigafundatio épület udvarában és SZ. KOCSIS ROZA fehérnemű, mosó és tisztító-intézetében Szent János-utcán.

Tévedések kikerülése végett van szerencsénk t. ügyfeleink és a nagyérdemű közönség szíves tudomására adni, hogy **Codilla Sándor** még 1903. évi június havában szolgálatunkból el lett bocsátva, és így a közönség vasutal semminemű összeköttetésben nincs.

655.

Az üzletigazgató.

Értesítés!

Tudatni kívánom a t. vevőközön-séggel, hogy a

tavaszi áruk

teljesen megérkeztek

s annak megtekintése valóban figyelmet érdemel.

Bámulatot keltő nagy raktár

minden cikkben, az ösmert

szolid és olcsó áruk mellett.

Tisztelettel 617

Háasz Manó

Zöldfa-utca elején.

A jó munka a legjobb reklám.

Ki javítja meg olyan bámulatos olcsón és pontosan az óráját, mint

Freund Benjamin.

Miért? Mert a legjobb gépekkel és munkaerőkkel van ellátva. Ékszer vagy órát csak

Freund Benjaminnál

vásárolhat legolcsóbban, miért? mert kis hásszal is megelégszik.

Fél árban kinél kap szemüveget, hő- és lázmérőket, azt is csak

Freund Benjaminnál.

Miért mert megvett potom árért egy egész raktárt.

Van-e törött vagy ócska arany és ezüst eladó vagy cserébe akar.

Freund Benjaminnál

értekesítheti legjobban. Ékszer javítást hallatlan olcsóért eszközöl.

Ki nem tudja, hogy hol lakik az a

Freund Benjamin,

mű-órás, ékszerész és látszerész, az figyelje meg

Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi-szálloda épületében.

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legujabb divatu** és a **legjobb minőségű** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és legegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papág figyelmét az összes áruimra, melyet **kizárólagosan csak a Főtisztelendő papság részére** tartok. Állandóan nagy választék **reverenda címáda** és egyházi **kvadrátusokból Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb

és legcélszerűbb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül csak nálam **szereshető be.**

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem, meg kell említenem, hogy elvem mindig a jó kiállítás és jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,

615.

polgári- és papi szabó.

TAVIRATOK.

Tisza gonyolódik.

Budapest, márcz. 2. (Saj. tud. táv.) **Tisza** Isteán gróf mai képviselőházi beszédében egyebek között a következőket mondta:

— Törödelmesen bevallom, hogy megtörtént az a nagy hazaárulás, a bécsi minisztertanácsban, hogy két törvényjavaslatot készítettünk elő. Mert itthon azt hiszik, hogy csak lovokról és szép aszszonyokról beszélgetünk.

Molnár Akos közbe szól: Meg zsu-roznak!

A képviselőházból.

Budapest, márcz. 2. (Saj. tud. táv.) **Olay Lajos Héderváry** mentelmi ügyét teszi szóvá. **Ivánka** Oszkár megbotránkozásának ad kifejezést a miniszterelnök durva és erőszakos kijelentéseért.

Allami nevelőt kell fogadni mellé — mondja többek közt. Azért, mert valaki tizenöt éven át miniszterelnök volt s megszokta, hogy neki gazsulirozzanak s mert amint felnőtt, bankot alapítottak neki, azért megtanulhatott volna uri módon beszélni és viselkedni.

Bathány gróf volt nemzeti párti képviselő kijelenti, hogy soha sem volt az obstrukció barátja, de ahogyan Ap-ponyival bántak, az provokálja ellen-állásunkat.

Gulner Gyula ráfogásokra nem adunk semmit.

Nyílt ülésben

Vázsonyi a vasutasok mozgalmára vonatkozólag szólal föl.

Rákossy Viktor pedig a kolozsvári színházépítés tárgyában interpellál, s követeli a magyar ipar alkalmazását, s tiltakozik az osztrák cég megbízása miatt.

Az orosz-japán háború.

Csifu, március 2. (Saj. tud. távir.) A Sárge-tengeren olyan nagy szélvihar dühög, hogy a hajóhadak mozdulatai lehetetlenek.

A Balkánról.

Konstantinápoly, március 1. Oroszország igyekszik utóbbi időben létesíteni a Törökországgal való vasuti összeköttetés régi tervét. Tegnap mutatták be a nagyvezérnek a Pireus—Larissa vasut ideérkezett tisztviselőit. A nagyvezér kijelentette, hogy a vasut ügyét megvizsgálják. Tekintettel a Törökország és Görögország között fennálló jó viszonyra, le-hetséges az egyezmény megkötése, a vasuti csatlakozás rövid időn belül való létesítése azonban nem valószínű.

Határidők.

Budapest, márcz. 2.

Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsde

Budapest, márcz. 2.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzalog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. márcz. 2-án.

Magyar aranyjárdék 4%	116.25
Magyar koronajárdék	96.75
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	97.
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	88.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.—
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	205
Tizsaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	16.150
Osztrák járadék papirban	99.25
Osztrák járadék papirban	100.—
Osztrák járadék aranyban	17.50
Osztrák korona járadék	150.
Osztrák államsorsjegyek	1600
Osztrák magyar bank részvény	732.50
Magyar hitelbankrészvény	625.—
Osztrák hitelintézet részvény	625.—
Párisi vista	190.7
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.32
Németbirodalmi márka	240.20
Londoni vista	95.45
20 márkás arany	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hajna Ferencz

fűszer-, csemege-, bor-, délgyümölcs- és vadaskereskedése
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
Széchenyi-szállodával szemben.

Van szerencsém b. tudomásra hozni, hogy a **puszta-fancsikai TEA-VAJ** kizárólagos egyedüli elárusítását átvettem.

A nagyérdemű közönségnek kényelméhez alkalmazkodva a szükséglethez képest a vajtermék előállítható mennyiségét akként osztottam be, hogy a szállításhoz kifolyólag akadály ne származzék, a naponta szükségleteket kielégítőleg bármikor megelőzőleg is a rendelvényekre előjegyzéseket veszek föl.

Folyton frissen lőtt vadak kaphatók.

Mindenemű **halak, conservék, teák, rumok, teasütemények**, bel- és külföldi

gyógy- és asztali borok, magyar és francia pezsgők és cognacok. **AUBETIN & Cie.** francia pezsgő és a világhírű

Előpataki gyógyviz főraktára Bihar, Békés és Szilágymegyeik részére.

Nagy raktár sajtok, turók, prágai sódar és hideg felvágottakból.

Naponta friss teavaj.

Vidéki megrendeléseknél csomagolás és vasúthoz szállítás teljesen díjtalanul eszközöltetik. Számos megrendelést kérve, maradok kiváló tisztelettel

HAJNAL FERENCZ.

Ujdonság! Verszezi Must-kolbász 1 drb 80 kr. udv. ezukr. mignon különlegességgel. Ujdonság! Magyar Foot-ball bombái a legújabb csokikádés gourmand csemege 1 darab 15 kr.

1560—1904. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1903. évi V. IV. 108/4. számú végzésével Keledi József ügyvéd által képviselt Szabó és Hajaal felperes részére **Márkus István és neje** alperes ellen 60 kor. 24 fill. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 954 koronára becsült ingóságokra a nagyvárad-városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon, Rulikovszky-ut 8. számú házban leendő megtartására határidőtől **1904 évi márczius hó 4-ik napjának délután 2**

órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt bu-torok s egyéb ingóságok a legelőbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becs-áron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelést megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyző-könyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldött-nél vagy írásban, vagy pedig szóval bejelen-teni tartoznak

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyváradon, 1904. évi február hó 22-ik napján.

Csathó Jenő,

kir. bir. végrehajtó.

654

Alapított: 1850.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Alapított: 1850.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítetek.

Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönségnek ajánlani

legkitünőbb MAGVAIMAT.

Valódi eredeti kitüntetett takarmányrépa-fajokat.

Valódi Oberndorfi, kerek, sárga; **Mammuth óriás**, vörös, **Eckendorfi**, **Olajbogyó**; **Palack alakú**, hosszú.

Államilag vizsgált, arankamentes francia és magyar luczerna, stíriai vörös lóhere

Pázsit díszfü-vegyülék.

Angol perje, muhar, bükköny, paprika-köles, gomborka, len- és kendermag.

Különféle gazdasági MAGVAK. A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség becses megrendeléseit legnagyobb készséggel várva, maradok kiváló tiszt elettel

Dell'Orto Károly Nagyvárad, Szent László-tér.

Sz. KOCSIS JÁNOS

férfi-szabó üzlete

NAGYVÁRAD, Szent László-tér, a „Sas” kávéház mellett

Megérkeztek

a hazai angol és francia tavaszi szöveteim a legnagyobb választékban, melyekből **jutányos áráért** a legújabb divat szerinti uri ruhákkal szolgálók.

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, katonai és polgári szabó

606

Kirakataim árjegyzésére felhívom a n. é. közönség figyelmét.

Minden szerda és szombat délután maradékok olcsó eladása.

Alkalmi értesítés!!

Helyszüke miatt az összes raktáron levő *NŐI RUHA-SZÖVETEK*
bevásárlási áron alulis eladatnak,

valamint az összes futó, ebédlő és szalon **szőnyegek**

120 cm. széles divat-kamgarn	most	—	frt 75 kr.,	eddig	1	frt 10 kr.
120 cm. » sima atlasz-kamgarn	»	—	» 80 »	»	1	» 40 »
120 cm. » divat-kamgarn	»	—	» 95 »	»	1	» 50 »
120 cm. » »	»	1	» 20 »	»	2	» — »
140 cm. » »	»	1	» 30 »	»	3	» — »

Francia delainek már 41 krért. Batistok, Zephirek és Cretonok 14 krtól feljebb.

A LEGDIVATOSABB BLOUS-SELYMEK 1 KORONÁÉRT.

Kész női blousok, leányka- és fiu-ruhák minden elfogadható áron eladatnak.

Nem kiselejtezett, hanem egészen új és divatos áruk kerülnek eladás alá, az áruk olcsóságáról bárki meggyőződést szerezhet. — Tisztelettel

652

Olaszi, Fő-utca **Czillér Imre** divatáruháza.

Telefonszám: 232.

Telefonszám: 232.

A híres temesvári bőrkeztük gyári raktára.

Fegyház-kötött H A R I S N Y Á K.

Hatóságilag engedélyezett **végeladás**

mert az üzlet teljesen feloszlik

Kovács L. és Társánál Zöldfa-utca.

Női-divat, rőfös, vászon, szőnyeg, asztalnemű,
 menyasszonyi kelengyék, férfi és női ingek és
 és rövidárúk

míg a készlet tart, minden elfogadható áron kiárusítatnak.

Tisztelettel

Kovács L. és Társa.

Berendezés eladó!

Jelzethelyiség, lakás kiadó!

